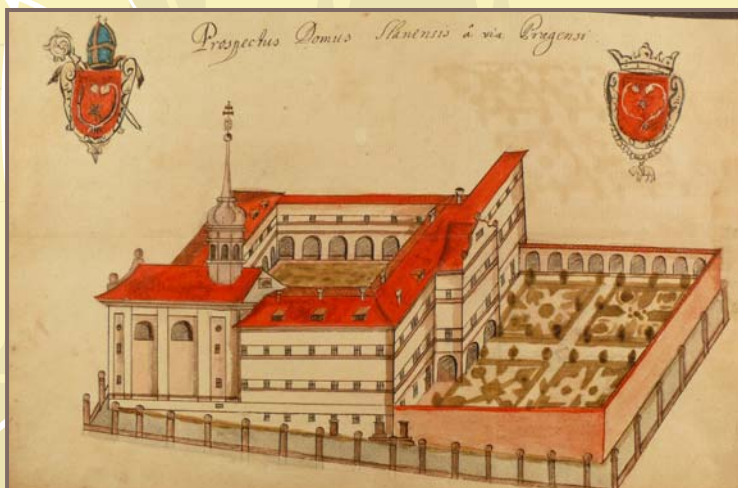

(1.) **Velvarská brána**, jediná dochovaná brána slánského opevnění (po roce 1450). Na vnějším průčelí znaky města Slaného a řemesel slánských měšťanů a cechů.

(7.) **Stará radnice (čp. 3)**, první písemná zmínka v roce 1378, o orloji v roce 1554. V roce 1797 přestavěna (návrh Filip Heger). Dnešní novorenesanční podoba z roku 1890 (R. Štech). Čas pravidelně odbíjejí cimbály z roku 1740. V jádře gotická věž měla původně pod střechou ochoz.

(10.) **Bývalá kolej piaristů (čp. 159)**, založena v roce 1658 (v prosinci přicházejí první piaristé), základní kámen budovy položen v roce 1659, původní plány koleje (na obrázku) uloženy v římském řádovém archivu, kaple vysvěcena v roce 1666. Dostavba severního křídla v roce 1726. V kolejní kapli na hlavním oltáři obraz Zasnoubení Panny Marie (1727, C. I. Carloni), sochařská výzdoba F. I. Weis. Požár v roce 1795, následovalo nové zaklenutí kaple. Po odchodu piaristů přestavěna kolej pro potřeby gymnázia (1877–1878). Na budově pamětní deska (2008), dnes vlastivědné muzeum a knihovna.

(15.) **Kostel sv. Gotharda**, kol. r. 1200 založena z benediktinského kláštera Hradisko u Davle expozitura, později proboštvství při důležité obchodní cestě. Ve zdivu trojlodního kostela raně středověké úseky zdiva (dnes nepřístupné), kostel postupně rozšiřován. Poškozen požáry v letech 1371 a 1425 (husité), po roce 1450 rozsáhlá úprava (zaklenuto kněžiště). Další úpravy v letech 1874 a 1885, velké opravy v letech 1933, 1975–1989. V interiéru řada památek: • vstupní dveře (před r. 1500) • křtitelnice (1511) • barokní oltáře • středověká nástěnná malba v presbyteriu • varhany (1783, Reiss). Na průčelí architektonická plastika – postava anděla, baldachýn (kol. r. 1450) • znak města • epitafy Fridricha ze Šimberka (1584) a rodiny Danešů (1585) • • **budova děkanství** (čp. 16), již na renesanční vedutě, v baroku podstatně přestavěna do půdorysu L, fasáda z roku 1782 upravena v 19. století. Barokní sochy andělů po stranách štítu průčelí.

(27.) **Budova spořitelny (čp. 99)**, příklad moderní architektury od Jana Rejchla (1931) • sochařská výzdoba Václav Nejtek (socha Spořivosti, znak Slaného, reliéf tří ženských aktů, reliéf zakladatelů spořitelny ve vestibulu) • ve dvoraně čtyři okna od Aloise Háška (1943, dříve v zasedací síni spořitelny).

(35.) **Areál bývalého františkánského kláštera s kostelem Nejsvětější Trojice** (dnes konvent bosých karmelitánů). Původní renesanční architektura hřbitovního kostela, před r. 1581 zahájena stavba, tohoto roku uveden zedník Wolf, který upravoval kámen pro nový kostel. Hrubá stavba byla dokončena až v roce 1585 (mistr Jan Hoffman z Roudnice, Jakub Maceta z Buštěhradu, 1598). Po roce 1655 upravena a rozšířena o stavbu františkánského konventu. Po požáru v roce 1665 přestavěn patrně podle návrhu Domenica Orsiho. V interiéru kostela loretánská kaple (1657), zařízení: • oltář sv. Antonína Paduánského a sv. Františka z Assisi (1691, J. J. Heinsch?) • hlavní oltář se sochami sv. Františka a sv. Antonína (1762) a obrazem N. Trojice (1896, E. Dítě) • oltář sv. Kříže (1761) • rozměrný obraz Ukřižovaného, původně v kapli sv. Ondřeje v katedrále sv. Víta (1628, J. J. Hering) • kazatelna (kol. r. 1760).

(46.) **Kaple Božího hrobu (1665)** nad Kvíčkem, stavebník Bernard Ignác z Martinic, vysvěcena kardinálem Arnoštem z Harrachu (10.8.1665), nejstarší stojící kaple Božího hrobu v Čechách, jedinečný příklad historizující barokní architektury v celé Evropě. Později u kaple zřízena poustevna. Slánská stavba se stala vzorem i pro další kaple Božího hrobu v Čechách (Drahoraz u Kopidlno, Votice). Vrch nad Kvíčkem byl původně nezalesněn, barokní dominanta v krajině.

Vlastivědné muzeum ve Slaném

■ Putování za památkami ve Slaném a okolí vhodně doplní expozice slánského muzea (založeno 1885), které od roku 1940 sídlí v budově bývalé piaristické koleje.

■ Ve **stálé expozici** muzea se můžete seznámit s pravěkými dějinami Slaného a Slánska a poznat řadu exponátů ze středověkých dějin Slaného a jeho okolí (např. středověké kachle, renesanční kamna ze smečenského zámku), raně barokní portrét Bernarda Ignáce z Martinic (stavebníka slánského baroku), model sloupu vinařů, barokní antependium a skříňové nekrologium ze slánského františkánského kláštera, barokní portréty z budnického zámku, ostrostelecké terče atd. Připomínku života na Slánsku v 19. století představuje selská jizba, která byla vystavena na Národopisné výstavě československé (1895). V muzeu probíhají sezonní výstavy a řada přednášek a koncertů.

■ **Velvarská brána** – expozice opevnění města

■ **Národopisné muzeum Slánska v Třebízi** (pobočka slánského muzea), otevřené veřejnosti roku 1975, představuje unikátně zachovaný komplex historických staveb lidové architektury soustředěných kolem typické návsi s rybníkem. Celý střed obce byl v r. 1995 prohlášen vesnickou památkovou rezervací. Můžete navštívit mj. rodný dům spisovatele V. Beneše Třebízského, barokní Cífkův statek, expozici řemesel, staročeský jarmark či některou ze sezonních výstav.

■ VLASTIVĚDNÉ MUZEUM VE SLANÉM

Masarykovo náměstí 159, 274 01 Slaný

Otevírací doba:

únor–prosinec / úterý–pátek • 9–16 hod.

sobota a svátky • 9–12 hod.

V období od dubna do října je navíc otevírací doba ve středu prodloužena do 18 hodin a v sobotu do 16 hodin. V lednu je muzeum zavřené.

Velvarská brána – expozice opevnění města

vstup po dohodě dle návštěvních hodin

Kontakt: telefon: (+420) 312 522 209

e-mail: muzeum@slansko.cz • www.muzeum.slansko.cz

■ INFOCENTRUM POD VELVARSKOU BRANOU

Velvarská 136/1, 274 01 Slaný

Pouť za slánskými památkami doporučujeme zahájit ve slánském infocentru, kde je možné vedle praktických aktuálních informací získat propagační materiál města Slaného a slánského regionu.

Otevírací doba:

listopad–březen / pondělí–pátek • 9–16 hod.

duben–říjen / pondělí–pátek • 9–17 hod.

sobota, neděle a svátky • 9–16 hod.

Kontakt:

telefon: (+420) 312 523 448

e-mail: ic@infoslany.cz

www.infoslany.cz

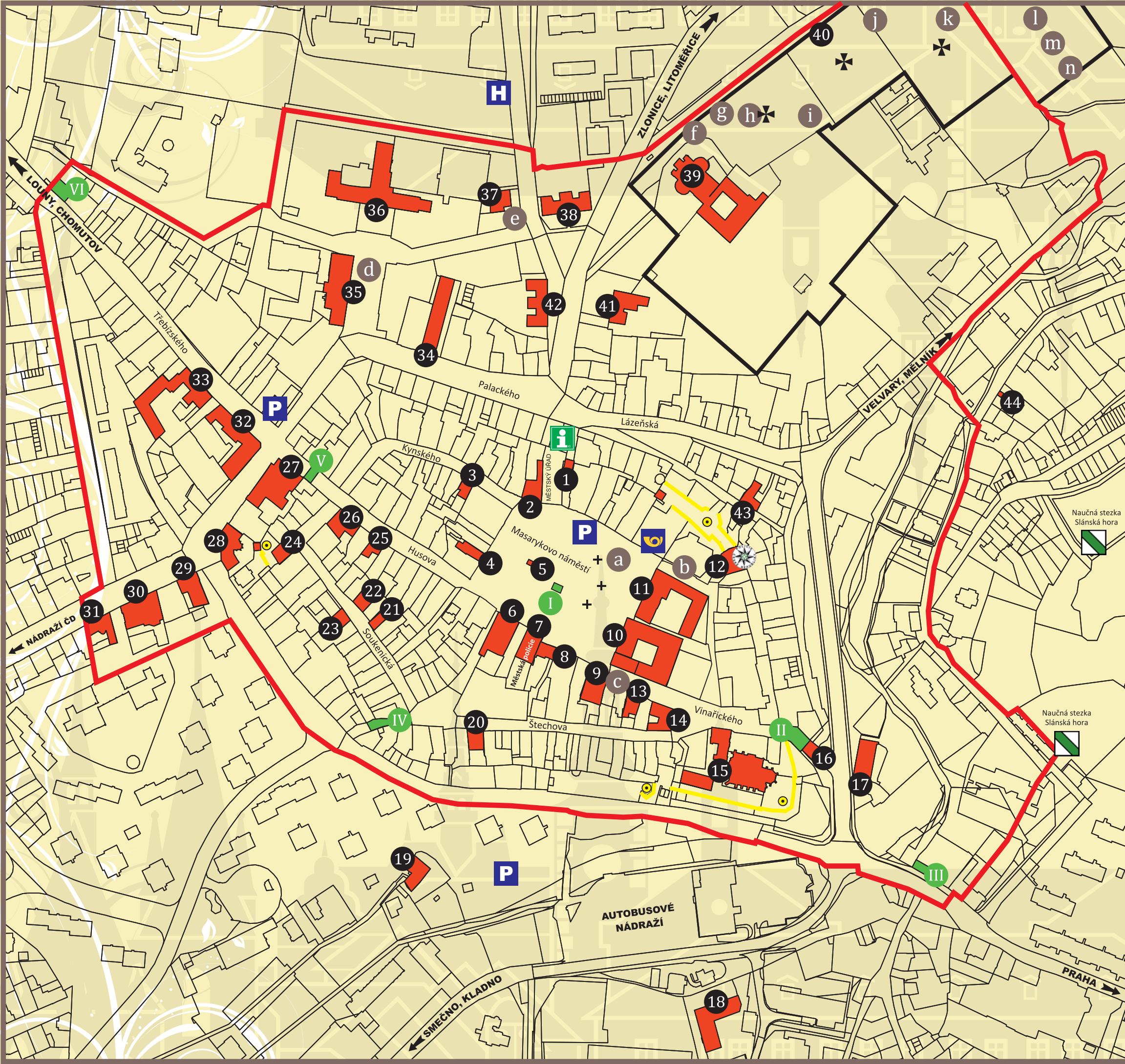
KRÁLOVSKÉ
MĚSTO **Slaný**

Slánské památky

město a nejbližší okolí

- ### Významné stavební a historické památky
- ★ Velvarská brána
 - Čp. 134, dům „U Vojnů“, v jádře hodnotná renesanční architektura, později upravena
 - Čp. 115, rodný dům Dominika Kynského (*1777, †1848), spisovatele a překladatele
 - Čp. 111, rodný dům Františka Bílka (*1885, †1972), významného hipologa; pobýval zde také Svatopluk Čech
 - Kašna (pamětní desky připomínající návštěvu čtyř prezidentů Vísehradské čtyřky ve Slaném v roce 2006)
 - Čp. 1, „Panský dům“, raně barokní stavba, pozdější úpravy
 - ★ Čp. 3, stará radnice
 - Čp. 4, tzv. Ungelt, středověká architektura, později upravena, architektonické fragmenty zasazené do průčelí
 - Čp. 9, tzv. Nevdědovský dům, středověká památka, s renesančním portálem a arkýřem
 - ★ Čp. 159, bývalá kolej piaristů – dnes muzeum
 - Čp. 160, bývalý zájezdní hostinec, barokní architektura, pozdější přestavby
 - Čp. 149, bývalá synagoga (1865)
 - Čp. 12, v jádře barokní, novější úprava průčelí
 - Čp. 14, tzv. Modletický dům, v jádře středověký, renesanční portál (1578), barokní soulptura na průčelí
 - ★ Kostel sv. Gotharda s budovou děkanství (čp. 16)
 - Most se sochou sv. Antonína Paduánského, upraven v roce 2011 (Stavba roku Středočeského kraje 2012)
 - Čp. 348, tzv. Baňkův mlýn (průčelí z roku 1869, T. Štech)
 - Tzv. Hemerkův statek, původně Stanovský dvůr, v jádře renesanční, podstatně přestavěn
 - Bývalá vodárna na Fortenském předměstí, jediný dochovaný příklad původní zástavby
 - Čp. 34, tzv. Maňasovský dům, středověká památka, na průčelí pozdně gotické sochy
 - Čp. 70, rodný dům sochaře Jana Zacha (*1914, †1986), působil v USA
 - Čp. 68, rodný dům Karla Vinařického (*1803, †1869), spisovatele a pedagoga
 - Čp. 53, barokní památka s novější úpravou průčelí, tzv. Miltnerův dům (bydlel zde smečenský vrchní správce Karel Miltner)
 - Čp. 58, dům U (zeleného) věnce, poblíž též dochovaná bašta – součást původní fortifikace, patrná ze dvora za Okresním domem (28) – čp. 644
 - Čp. 94, rodný dům Jan Šultyse z Felsdorfu (†1621), popraven s českými pány na Staroměstském náměstí v Praze
 - Čp. 96, v domě krátce pobýval básník Jaroslav Vrchlický (1854–1857)
 - Čp. 99, budova spořitelny (1931, J. Rejchl)
 - ★ Čp. 644, bývalý Okresní dům (1901, J. Vejrych)
 - Čp. 518, bývalá Okresní hospodářská záložna (1887, R. Štech; sgrafita 1896, M. Aleš)
 - Čp. 575, Slánské divadlo (1883, J. Fialka)
 - Čp. 560, tzv. Wiehlov dům (1879, A. Wiehl)
 - Čp. 161, bývalý hotel Bílý beránek, později hotel Grand (1884, R. Štech – taneční sál, sgrafitová výzdoba; nároží dostavěl v roce 1930 R. Ehrlich)
 - Čp. 163, původně budova zájezdního hostince
 - Bývalá panská sýpka, pozdně barokní památka
 - Čp. 1200, budova obchodní akademie (1931, V. Hieke)
 - Čp. 1310, budova gymnázia (1939, Jar. Černý)
 - Čp. 1160, hudební škola (1931, J. Rejchl)
 - Čp. 673, hospodářská a hospodyňská škola (1907, K. Neumann)
 - Areál bývalého kláštera františkánů s kostelem Nejsvětější Trojice (dnes konvent bosých karmelitánů)
 - Městský hřbitov, řada významných náhrobků, při vstupní části úseky původní renesanční zdi
 - Čp. 222, bývalý okresní sirotčinec (1898, V. Havránek)
 - Čp. 218, bývalý okresní chorobinec (1890, Č. Štraybl)
 - Čp. 565, rodný dům Olgy Scheinpflugové (*1902, †1968), české herečky a spisovatelky
 - Slaný pramen
 - ★ - informace na druhé straně mapy
- Významněji dochované úseky středověkého městského opevnění
+ kříže v dlažbě na náměstí vyznačují místa masných krámů, ve kterých byli v roce 1425 upáleni radikálními husity slánští radní
✦ ústřední litiňové kříže na slánském hřbitově (první dva z roku 1872, třetí z konce 19. stol.)
— městská památková zóna
- ### Sochy, pamětní desky, náhrobky
- Socha T. G. Masaryka (2000, Miroslav Pangrác)
 - Čp. 199, pamětní deska Josefa Fr. Friče (*1804, †1876), právníka a obhájce K. H. Borovského, od L. Šalouna; na tomto místě stál jeho rodný dům
 - Čp. 12, pamětní deska malíře Josefa Navrátila na rodném domě (1943, V. Nejtek)
 - Socha Bedřicha Smetany od Václava Nejtky, (1928), původně situována v lesoparku Háje, sem přemístěna v r. 1964
 - Busta Antonína Dvořáka (1941, V. Nejtek)
 - Renesanční epitaf Jiřího Balase (1584)
 - Renesanční epitaf Bartoloměje Maňase (1584)
 - Obelisk – náhrobek Barclaye de Tolly (†1813), oběti napoleonských válek
 - Náhrobek rodiny Wassermanovy (1885, A. Wiehl)
 - Hrob spisovatele Václava Štecha (†1947) a historika umění V. V. Štecha (†1974)
 - Válečné pohřebiště I. světové války
 - Pohřebiště obětí z 2. světové války
 - Sloup se sochou Panny Marie (1697)
 - Pohřebiště legionářů z roku 1932
- ### Polohy zaniklých památek
- Trojčnický sloup z roku 1680 (stržen v roce 1920)
 - Pražská brána, základy vyznačeny v dlažbě
 - Kostel sv. Vavřince (do uličního průčelí domu čp. 357 zasazen fragment ostění portálu)
 - tzv. Fortna
 - Lounská brána
 - Kaple Čtrnácti svatých pomocníků